

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

سازمان ملی استاندارد ایران

Iranian National Standardization Organization

استاندارد ملی ایران

۱۸۰۷۳

چاپ اول

۱۳۹۲

INSO

18073

1st.Edition

2014

صنایع دستی - هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه

ماشه) - ویژگی ها

**Handicrafts-Art of Papier mache-
Specifications**

ICS: 97.195

به نام خدا

آشنایی با سازمان ملی استاندارد ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

نام موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب یکصد و پنجاه و دومین جلسه شورای عالی اداری مورخ ۹۰/۶/۲۹ به سازمان ملی استاندارد ایران تغییر و طی نامه شماره ۲۰۶/۳۵۸۳۸ مورخ ۹۰/۷/۲۴ جهت اجرا ابلاغ شده است .

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان سازمان ، صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادهای سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود . پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذی صلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب ، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود . بدین ترتیب ، استانداردهایی ملی تلقی می شوند که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که سازمان ملی استاندارد ایران تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

سازمان ملی استاندارد ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱، کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند . در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفت های علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بین المللی بهره گیری می شود .

سازمان ملی استاندارد ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون ، برای حمایت از مصرف کنندگان ، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی ، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی ، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و/ یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. سازمان می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور ، اجرای استانداردهای کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید . همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سازمان ها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره ، آموزش ، بازرسی ، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی ، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش ، سازمان ملی استاندارد ایران این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم ، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آن ها نظارت می کند . ترویج دستگاه بین المللی یکاها ، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش ، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این سازمان است .

1- International Organization for Standardization

2 - International Electrotechnical Commission

3- International Organization of Legal Metrology (Organisation Internationale de Metrologie Legale)

4 - Contact point

5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« صنایع دستی - هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه ماشه) - ویژگی ها »

رئیس:

پیروزرام ، شهریار

(دکترای پژوهش هنر)

سمت و/ یا نمایندگی

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

دبیر:

رجالی ، فرحناز

(فوق لیسانس شیمی فیزیک)

کارشناس مسئول اداره کل استاندارد

استان اصفهان

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ادیب ، احمد

(فوق لیسانس مرمت آثار)

معاون اداره کل میراث فرهنگی صنایع

دستی و گردشگری استان اصفهان

تقوی، ریحانه

(فوق لیسانس صنایع دستی)

کارشناس اداره کل میراث فرهنگی

صنایع دستی و گردشگری اصفهان

خواجه احمد عطاری ، علی رضا

(دکترای پژوهش هنر)

عضو هیات علمی دانشگاه هنر اصفهان

رجالی ، حامد

(لیسانس مهندسی مکانیک)

کارشناس استاندارد

سارنج ، شرمین

(لیسانس فرش)

هنرمند صنایع دستی

کیانی ، زینب

(فوق لیسانس صنایع دستی)

کارشناس اداره کل میراث فرهنگی

صنایع دستی و گردشگری استان

اصفهان

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
ب	آشنایی با سازمان ملی استاندارد
ج	کمیسیون فنی تدوین استاندارد
ه	پیش گفتار
و	مقدمه
۱	۱ هدف و دامنه کاربرد
۱	۲ مراجع الزامی
۲	۳ اصطلاحات و تعاریف
۳	۴ ویژگیها
۶	۵ اصول کار
۹	۶ ویژگیهای محصولات هنر پایه ماشه
۱۰	۷ نشانه گذاری
۱۰	۸ راهنمای محصول
۱۱	۹ بسته بندی

پیش گفتار

استاندارد " صنایع دستی- هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه ماشه) - ویژگی ها " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط توسط سازمان ملی استاندارد ایران تهیه و تدوین شده و در صد و هشتاد و چهارمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۹۲/۱۱/۱۹ مورد تصویب قرار گرفته است ، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران ، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود .

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع ، علوم و خدمات ، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود ، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت . بنابراین ، باید همواره از آخرین تجدید نظر استانداردهای ملی استفاده کرد .

منابع و ماخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱- ر. دبلیو، فریه. *هنرهای ایران، تهران: فرزانه، ۱۳۷۴*
- ۲- هانس، وولف. *صنایع دستی کهن ایران، تهران: علمی و فرهنگی، ۱۳۸۴*
- ۳- گلاک، جی. *سیری در صنایع دستی ایران، بانک ملی ایران.*
- ۴- ادیب، برومند. *هنر قلمدان، تهران: وحید، ۱۳۶۶*
- ۵- احسانی، محمد تقی. *جلدها و قلمدان های ایرانی، تهران: امیرکبیر، ۱۳۶۸*

مقدمه

پیدایش و شکوفایی هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه ماشه) (Papier mache) در ایران مربوط به اواسط دوران صفوی است. این هنر ابتدا در ساخت جلد‌ها و قلمدان‌ها به کار می‌رفت و سپس برای ساخت انواع محصولات از جمله ظروفی مانند گلدان و کاسه نیز مورد استفاده قرار گرفت. پاپیه ماشه در اصل لغتی فرانسوی است که به معنی کاغذ جویده شده و در فارسی معادل کاغذ فشرده شده برای آن انتخاب شده است. در زبان فارسی به علت آنکه نقاشان و صورت‌گران بر روی جلد‌ها و قلمدان‌های ساخته شده از جنس پاپیه ماشه روغن کمان به کار می‌بردند، به آثار پاپیه ماشه، آثار روغنی و یا لاک‌ی نیز می‌گفتند (مانند جلد روغنی یا قلمدان لاک‌ی). سبک بودن و حمل و نقل آسان، امکان ایجاد تنوع روش‌های ساخت و فرم و رنگ در این آثار، سرعت عمل در کار و ایجاد بستری مناسب برای نقاشی از جمله ویژگی‌های این هنر محسوب می‌گردد. همچنین این هنر به دلیل استفاده از کاغذهای باطله و تبدیل آنها به یک شی هنری و زیبا توسط دست‌ان پرتوان هنرمند و ارزش افزوده بالا می‌تواند نقش بسیار ارزنده‌ای در اقتصاد کشور ایفا نماید و از نظر حفاظت از محیط زیست نیز ارزشمند می‌باشد.

به طور کلی این استاندارد در جهت محافظت و صیانت از هنر پاپیه ماشه، معیارهایی که به لحاظ علمی و تجربی اثبات شده است را در جهت ارزیابی محصولات پاپیه ماشه که با کیفیت مطلوب و فراخور نام صنایع دستی ایران تولید می‌شود ارائه می‌کند.

صنایع دستی - هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه ماشه) - ویژگی ها

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد، تعیین ویژگی ها و خصوصیات و نشانه گذاری مربوط به تولیدات هنر کاغذ فشرده شده که در این استاندارد تحت عنوان "پاپیه ماشه" نامیده می شود و معرفی شاخص هایی جهت تشخیص اصالت و کیفیت آن می باشد. این استاندارد در مورد کلیه صنایع دستی پاپیه ماشه که به روش دستی، از ورقه های کاغذ بر روی هم چسبانده شده، مقوا و یا خمیر کاغذ به عنوان زیر ساخت تهیه می شود، کاربرد دارد.

شکل ۱- محصول هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه ماشه)

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن استاندارد به آنها ارجاع داده شده است. بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود.

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد، اصلاحیه ها و تجدیدنظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست. در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است، همواره آخرین تجدیدنظر و اصلاحیه های بعدی آنها مورد نظر است. استفاده از مراجع زیر برای این استاندارد الزامی است:

- ۱-۲ استاندارد ملی شماره ۵۱۰۵: سال ۱۳۷۸، خمیر کاغذ برای مصارف عمومی-ویژگیها
- ۲-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۸۷۷: سال ۱۳۷۸، تعیین ویژگیها و روشهای آزمون بتونه فوری (سلولوزی) تعمیر
- ۳-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۴۶۵۴: سال ۱۳۷۷، تعیین ویژگیها و روشهای آزمون آبرنگ
- ۴-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۳۷۲۹: سال ۱۳۷۴، ویژگیهای بوم نقاشی
- ۵-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۷۶۴: سال ۱۳۶۷، ویژگیها و روشهای آزمون سنبادههای کاغذی و پارچه‌ای
- ۶-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۶۷: سال ۱۳۵۷، ویژگیها و روش های آزمون قلم موهای تخت برای مصارف رنگ کاری

۳ تعاریف و اصطلاحات

در این استاندارد اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود:

۱-۳

پاپیه ماشه

«پاپیه ماشه» هنری است از صنایع دستی که زیر ساخت آن کاغذ، مقوا و یا خمیر کاغذ بوده و معمولا بر روی آن هنرهای دیگری مانند نقاشی، تذهیب و ... انجام شده و به شکلهای متفاوتی مانند قلمدان، جعبه، قاب آئینه و ... تولید می شود، کاربرد دارد.

۲-۳

بوم سازی

عبارت است از آماده سازی زمینه کار برای مراحل تزئین مانند نقاشی، تذهیب و ... که شامل انواع مختلفی مانند بوم ساده، ابری، دودی، نخودی و ... است.

۳-۳

مهره کردن

عملیات پرداخت، فشردن و صیقلی کردن سطح پاپیه ماشه را می گویند.

۴-۳

عملیات جلاکاری، تکمیل کاری و حفاظت

برای ایجاد ثبات محصول در مقابل تغییرات جوی و درخشان تر شدن سطح آن، از لایه‌ای محافظ استفاده می‌شود. این لایه در گذشته روغن کمان بوده و در حال حاضر از پلی‌استر استفاده می‌شود. پلی‌استر توسط پیستوله بر روی شی پاشیده می‌شود.

۴ ویژگیها

۱-۴ ویژگیهای مواد اولیه

۱-۱-۴ چسب

۱-۱-۱-۴ چسب های گیاهی مانند: نشاسته، لعاب برنج یا گندم و سریش

۲-۱-۱-۴ چسب های حیوانی مانند: سریشم، سریشم ماهی

۳-۱-۱-۴ چسب های صنعتی (چسب چوب). بهتر است از این نوع چسب استفاده نشود.

شکل ۲- کاغذ و چسب (سریش) مورد استفاده در تولید محصول هنر کاغذ فشرده شده (پایه ماشه)

۲-۱-۴ رنگ

۱-۲-۱-۴ انواع رنگهای صنعتی از جمله گواش، آبرنگ مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۴۶۵۴: سال ۱۳۷۷

۲-۲-۱-۴ رنگهای معدنی مانند گل ماشی و لاجورد و...

۳-۲-۱-۴ رنگهای گیاهی از جمله پوست گردو، پوست انار، رناس، زعفران، چای و...

شکل ۳- انواع رنگ در محصول هنر کاغذ فشرده شده (پایه ماشه)

۳-۱-۴ بتونه

برای برطرف کردن ناهمواری سطوح و یک دست کردن محصول باید از بتونه مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۴۸۷۷:سال ۱۳۷۸ استفاده کرد. بتونه از گل مل با محلول سریشم تهیه می شود.

یادآوری- هر چه مقدار سریشم بیشتر باشد بتونه پس از خشک شدن سخت تر می شود.

۴-۱-۴ بست

بست ماده ای از نوع صمغ عربی یا کتیرا است.

۲-۴ ویژگیهای ابزار کار

۱-۲-۴ قالب

معمولا از جنس چوب سخت مانند چوب گردو بوده و براساس شکل و فرم شی مورد نظر طراحی و تهیه می گردد.

شکل ۴- انواع قالب

۴-۲-۲ انواع سنباده

از انواع سنباده های نرم و زبر مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۲۷۶۴: سال ۱۳۶۷، در پرداخت پاییه ماشه استفاده می شود. سنباده های زبر بتونه های اضافی از سطح کار را برداشته و توسط سنباده های نرم سطح کار کاملاً صیقلی می شود.

۴-۲-۳ کاردک

از انواع کاردک های معمولی برای بتونه زدن استفاده می شود.

۴-۲-۴ قلم مو

برای نقاشی بر روی پاییه ماشه از قلم موهای مختلف مطابق استاندارد ملی ایران شماره ۲۰۶۷: سال ۱۳۵۷، از جمله قلم موی گربه، استفاده می شود. از انواع قلم موی تخت برای چسب زدن نیز استفاده می شود.

شکل ۵- قلم مو در پایه ماشه

۴-۲-۵ ابزار برش

جهت برش فرآورده های تولید شده متناسب با شیئی از ابزار برش با برندگی متفاوت مانند تیغ برش یا گرزن استفاده می شود.

۴-۲-۶ مهره

معمولا از جنس سنگ عقیق و ... در اندازه های مختلف کوچک و بزرگ است.

۵ اصول کار

به طور کلی زیر ساخت محصولات پایه ماشه از سه روش لایه گذاری کاغذ، مقوا و یا با استفاده از خمیر کاغذ ساخته شده و سپس بر روی آن بوم سازی و نقاشی می شود. به دلیل رواج بیشتر تولید این فرآوردها با استفاده از کاغذ، در این استاندارد فقط روش تهیه زیرساخت با کاغذ شرح داده می شود.

شکل ۶- چسباندن کاغذ در محصول هنر کاغذ فشرده شده (پاپیه ماشه)

۱-۵ روش کار

ابتدا سطح قالب مورد نظر را با لایه ای از نایلون، سلفون یا صابون می پوشانیم تا از چسبیدن کاغذ، مقوا و یا خمیر کاغذ به آن جلوگیری شود.

سپس سطح قالب آماده شده را با اولین لایه کاغذ پوشانده، و لایه های بعدی کاغذ توسط سریش یا سریشم رقیق شده بر روی اولین لایه چسبانده می شوند. این کار تا زمانی انجام می شود که لایه های کاغذ به ضخامت دلخواه که حداقل باید ۱/۵ میلی متر باشد، برسد. پس از چسبانیدن هر دو لایه کاغذ از مهره کردن برای فشردن لایه ها و خارج کردن حباب استفاده می شود.

پس از خشک شدن لایه های کاغذ در دمای معمولی، با توجه به شکل و فرم مورد نظر لایه های کاغذ تا سطح قالب بریده می شوند. سپس قالب را بیرون آورده و در صورت نیاز بر روی قسمت های برش خورده، مجدداً لایه های کاغذ چسبانده می شود تا شکافی وجود نداشته باشد.

برای بوم سازی، سطح محصول را ابتدا بتونه کرده، سپس سنباده زده می شود تا جهت نقاشی آماده گردد. در مرحله نقاشی، آماده سازی مراحل قبل، سبب می شود کار نقاشی به سختی صورت گیرد لذا پارچه ای را با آب داغ خیس کرده و بر روی سریشم حیوانی کشیده و آنرا روی سطح می کشند. سپس طرح مورد نظر را بر روی محصول منتقل می کنند.

برای نقاشی از گواش یا رنگهای معدنی به همراه بست (مطابق بند ۴-۱-۴)، استفاده می شود.

پس از نقاشی لازم است عملیات تکمیل کاری و حفاظت انجام شود.

شکل ۷- استفاده از بتونه در بوم سازی

یادآوری ۱- در صورتی که نیاز به ایجاد رنگ زمینه و یا طلا اندازی با ورق طلا بر روی سطح شی باشد لازم است این کار قبل از روغن کاری انجام گیرد.

یادآوری ۲- استفاده از روغن جلا به دلیل اینکه بعد از مدتی زرد میشود و کیفیت کار را پایین می آورد، توصیه نمی شود. بهترین پوشش جهت جلاکاری، پلی استر می باشد.

یادآوری ۳- عمل جلاکاری باید در محل سرپوشیده و دور از گرد و غبار انجام پذیرد.

یادآوری ۴- در مرحله جلاکاری نوع تینر باید متناسب به شرایط آب و هوایی باشد. (در تابستان تینر کمتر و رقیق تر و در زمستان تینر بیشتر و غلیظ تری استفاده شود).

شکل ۸- شیئی ساخته شده پس از بوم سازی

۵-۲ موضوعات نقاشی شده بر روی اشیا پاییه ماشه

در نقاشی های انجام شده بر روی کارهای پاییه ماشه از موضوعات مختلف و متنوعی با اصالت ایرانی استفاده می شود. این نقاشی ها بنا به سبک های دوران مختلف، متفاوت است. موضوعاتی از قبیل گل و مرغ، تصاویر شکار، اسلیمی و ختایی، گرفت و گیر، جنگ و چهره افراد، داستان های ادبی، داستانهای مذهبی اسلامی و غیر اسلامی، صحنه های بزم، شاهان و درباریان و بالاخص تصویر فتحعلی شاه قاجار به وفور بر روی فرآورده های پاییه ماشه دیده می شود.

شکل ۹- نقاشی بر روی محصول هنر کاغذ فشرده شده (پاییه ماشه)

۶ ویژگیهای محصولات هنر پاییه ماشه

- ۱-۶ زیرساخت آن از نظر هندسی ، ابعاد و اتصالات باید کاملاً بدون عیب باشد.
- ۲-۶ زیر ساخت باید از سطح اتکای مناسب و استاندارد برخوردار باشد.
- ۳-۶ سطح کار پاییه ماشه باید کاملاً صاف و بدون برجستگی یا فرورفتگی بوده و یکنواخت باشد.
- ۴-۶ سطح زیرساخت نباید دارای تورفتگی، ضربه خوردگی یا زائده باشد.
- ۵-۶ پس از عملیات تکمیل کاری و حفاظت، محصول باید عاری از منفذ و جای خالی باشد و سطح کار کاملاً جلاکاری شود.
- ۶-۶ پلی استر دارای رنگ شفاف، یک دست، بدون تورفتگی، حباب و خش باشد، همچنین شره نکرده باشد.

۷-۶ برای اشیاء درب دار از دو لولا استفاده می شود که نسبت طول و ضخامت لولا متناسب با حجم و اندازه مصنوع انتخاب می گردد.

۸-۶ پلیسه یا درزهای قابل لمس و رؤیت در گوشه ها، پهلو و یا سطح محصول پایه ماشه نباید وجود داشته باشد.

۷ نشانه گذاری

۱-۷ بر روی محصول پایه ماشه موارد زیر باید حک گردد:

۱-۱-۷ نام هنرمند یا علامت تجاری محصول

۲-۱-۷ تاریخ و محل تولید

۳-۱-۷ نام شهر یا کشور

۴-۱-۷ درج نشان استاندارد در صورت مطابقت محصول با این استاندارد ملی

۲-۷ نشانه گذاری بر روی بسته بندی محصول پایه ماشه باید شامل موارد زیر و به زبان فارسی و انگلیسی درج شود.

۱-۲-۷ نام و نشان تجاری تولید کننده

۲-۲-۷ محصول صنایع دستی ایران و شهر یا/ استان تولید آن

۳-۲-۷ تاریخ تولید محصول.

۴-۲-۷ مطابقت محصول با شماره این استاندارد ملی در صورت داشتن پروانه کاربرد علامت استاندارد

یادآوری - در موارد صادرات درج اطلاعات به زبان کشور مقصد بلامانع است.

۸ راهنمای محصول

۱-۸ شرایط نگهداری باید در راهنمای محصول درج و همراه با محصول ارائه شود. از جمله این موارد عبارتند از:

۱-۱-۸ محصول پایه ماشه نباید ضربه یا فشار زیاد ببیند.

۲-۱-۸ محصول پایه ماشه نباید در معرض حرارت باشد.

۳-۱-۸ محصول پایه ماشه باید در مجاورت مواد شیمیایی نباشد.

۴-۱-۸ سایر توصیه های لازم بسته به ضرورت

۲-۸ ارجاع به شماره این استاندارد ملی در صورت داشتن پروانه کاربرد علامت استاندارد

۳-۸ نام تجاری محصول

بهبتر است برگه راهنمای محصول به دو زبان فارسی و لاتین و در موارد صادراتی با توجه به زبان رایج در کشور مقصد، نوشته شود.

۹ بسته بندی

بسته بندی محصولات دستی پایه ماشه باید به گونه ای باشد که در هر شرایطی خصوصا حمل و نقل و انبار داری، آن را از عوامل تهدید کننده بیرونی (ضربه، رطوبت و...) محافظت نماید. بنابراین باید محصولات را به وسیله نایلون های حبابدار پوشانیده و در مقوای فشنگی و یا معادل آن ، بسته بندی نمود.

یادآوری- استفاده از رطوبت گیر توصیه می شود.